

SPREEKBEURT LUIPAARD

Het luipaard in het kort

Het luipaard is één van de grotere katachtigen van de wereld en leeft in Afrika, Azië en het Midden-Oosten. Vaak wordt deze kat in Azië ook **panter** genoemd maar het gaat om hetzelfde dier.

Luipaarden worden vaak de **allrounder** van de grote katten genoemd. Daarmee wordt bedoeld dat dit dier heel slim is en zich gemakkelijk aanpast. Ze kunnen daardoor zelfs leven in wereldsteden; zo is Mumbai (India) bekend als stad waar ook luipaarden leven.

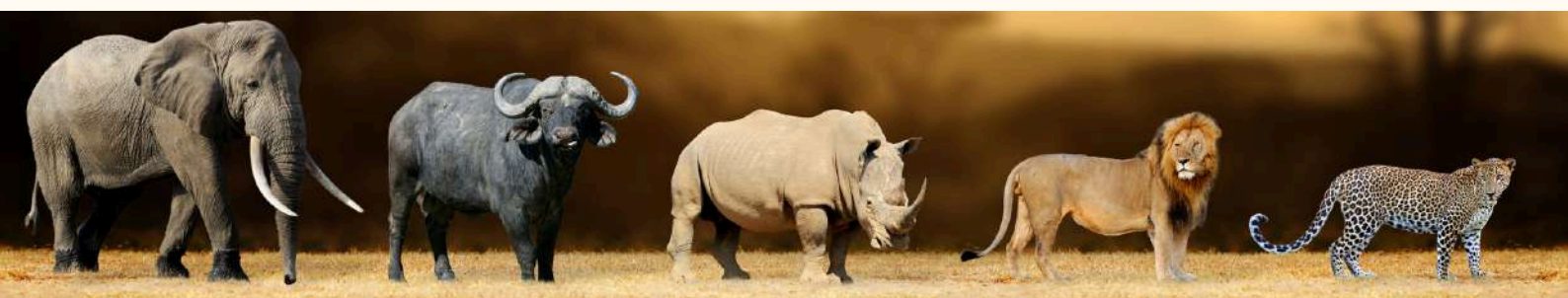
Door de **opvallende vlekken** (rozetten genoemd) is het een dier dat de meeste mensen kennen. Helaas zijn er steeds minder luipaarden op de wereld. De aantallen luipaarden nemen snel af en enkele ondersoorten dreigen zelfs uit te sterven.

Het luipaard heeft **verschillende namen**; de Nederlandse namen 'luipaard' of 'panter' en een officiële, Latijnse, naam. Dit is een wetenschappelijke naam.

Er zijn veel soorten luipaarden/panters in de wereld en hun officiële naam begint altijd met: **Panthera pardus**. Soms zie je hierachter een derde naam; deze geeft de ondersoort aan. De wetenschappelijke naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten en als ze dan deze Latijnse naam gebruiken, weten ze zeker dat ze het allemaal over hetzelfde dier hebben.

De luipaard behoort tot een groep dieren die ook wel de '**Big Five**' wordt genoemd. De term 'Big Five' is in de 19e eeuw ontstaan in de jachtwereld. De dieren die tot deze groep behoren, stonden bekend als de meest gevaarlijke dieren om op te jagen. De big five dieren zijn de olifant, buffel, neushoorn, leeuw en luipaard. Allemaal dieren die mensen ook heel graag willen zien tijdens een safari.

Basisinformatie over de luipaard

Naam:	Luipaard
Latijnse naam	Panthera pardus
Bijzonderheden	Wordt gezien als de 'allrounder' onder de katten

Indeling in het Dierenrijk

Klasse	Mammalia – zoogdieren
Orde	Carnivoren – roofdieren
Familie	Felidae (katachtigen)
Geslacht	Panthera
Soort	pardus

Fysieke kenmerken

Lichaamslengte	Ongeveer 91-191 centimeter;
Staartlengte	Ongeveer 51-101 centimeter;
Gewicht	Ongeveer 20-90 kilo;
De mannetjes zijn groter en dus zwaarder dan de vrouwtjes.	

Levensverwachting	in gevangenschap kan een luipaard wel 20 jaar worden. In het wild leven ze veel korter.
-------------------	--

Hoe ziet het luipaard er uit?

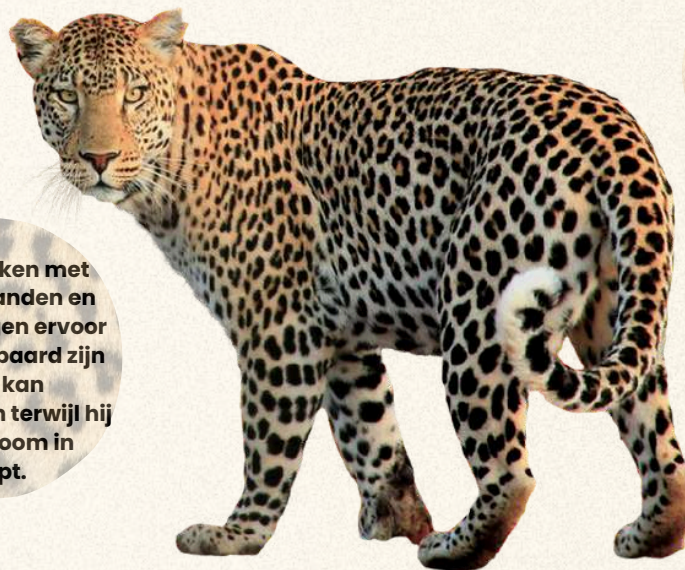
Goede ogen die vooraan de kop zitten. Hierdoor kan het luipaard afstand goed inschatten.

Vlekken over de gehele vacht zorgen voor een goede camouflage.

Sterke kaken met scherpe tanden en kiezen zorgen ervoor dat een luipaard zijn prooi kan vasthouden terwijl hij het de boom in sleept.

Een soepel en gespierd lichaam waardoor de luipaard prooi mee de boom in kan nemen.

Een lange staart om het evenwicht te kunnen behouden tijdens de jacht en het klimmen in bomen.

De kop van het luipaard

Het luipaard heeft een **brede wat langwerpige kop**. De oren zijn klein en rond. De achterzijde is zwart met een witte vlek en de binnenkant is licht van kleur. De bek is krachtig met scherpe tanden. Het luipaard heeft zeer sterke kaken waardoor hij in staat is om prooien die soms wel drie keer zwaarder zijn als hij zelf, de boom mee in te slepen.

Luipaarden hebben een **ruwe tong**, zoals alle katten. De pupillen van de ogen zijn rond en ze kunnen zowel overdag als 's nachts goed zien. In het donker kunnen ze wel zo'n zeven keer beter zien als wij mensen; dat maakt dat ze uitstekend uitgerust zijn om in de nacht te jagen.

Omdat de ogen van een luipaard aan de **voorkant** van de kop zijn geplaatst, kunnen ze afstanden goed inschatten. Een luipaard kan ook erg goed horen, veel beter dan een mens. Goede ogen en oren komen goed van pas bij de jacht.

Het lichaam van het luipaard

Het luipaard heeft een sterk lijf met (relatief) korte poten en een lange staart. Hij komt wat **gedrongen** over maar is enorm gespierd. Het luipaard is door al die spieren en zijn sterke kaken, ontzettend sterk en kan daarom prooi mee de bomen in slepen.

De vacht van het luipaard is bedekt met zwarte, veelal open vlekken (**rozetten**) over het hele lijf. De kleur van zijn vacht is per (soort) luipaard verschillend en kan ook helemaal zwart zijn. Er zijn dan nog steeds vlekken op zijn lichaam, alleen zijn die lastiger te zien. De meeste luipaarden zijn zandgeel of lichtbruin.

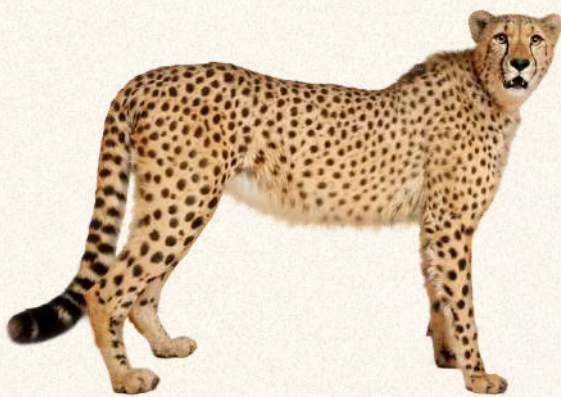

De buik, keel en kin van de luipaard zijn wittig. De meeste vlekken zijn open. We noemen dit rozetten. De vlekken (**rozetten**) op zijn buik, kop en de onderkant van de poten zijn meestal dicht en helemaal zwart. Een luipaard is door zijn vacht heel goed **gecamoufleerd** waardoor hij niet snel zichtbaar is voor de dieren waarop hij jaagt. Dat maakt het jagen gemakkelijker.

De staart van het luipaard heeft ook vlekken, maar aan het einde van de staart zijn dit meer ringen dan vlekken. Het laatste deel van de staart draagt een luipaard vaak opgekruld naar boven. De onderkant van de staart is wit aan het uiteinde en de staartpunt vaak zwart.

Het luipaard is geen cheeta!!!!!!

Cheeta

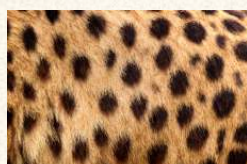
Luipaard

Het luipaard en de cheeta worden nogal eens met elkaar verward. Toch zijn er duidelijke lichamelijke verschillen. Zowel cheeta's als luipaarden hebben vlekken op hun vacht. Maar deze zijn bij de cheeta dicht en zwart van kleur terwijl de vlekken van het luipaard veelal open zijn; dit worden **rozetten** genoemd. De cheeta heeft geen vlekken op de buik (die is wit) terwijl het luipaard over het hele lichaam rozetten heeft.

Kenmerkend aan de kop van een cheeta zijn de **traansporen**; zwarte lijnen die van de ooghoeken langs de neus naar beneden lopen. Dat heeft het luipaard niet.

Tot slot is het luipaard vaak iets kleiner als de cheeta maar is hij wel veel **gespierder** en zijn de kaken sterker. Daardoor kan het luipaard heel goed in bomen klimmen, vaak met prooi. Ben je dus ooit op safari in Afrika en zie je een grote katachtige met prooi in de boom, dan weet je bijna zeker dat dit een luipaard is!

Cheeta

Luipaard

Het luipaard is ook geen jaguar:)

Jaguar

Luipaard

Het luipaard wordt ook vaak verward met de **jaguar**. Daar lijkt hij inderdaad erg veel op dus het is goed kijken om te weten of het nu een luipaard of jaguar is.

Allereerst leeft de jaguar in Zuid-Amerika en het luipaard in Afrika, het Midden-Oosten en Azië. De jaguar is daarnaast groter, zwaarder en sterker als het luipaard. Ook in het vachtpatroon zijn verschillen te zien. Beide dieren hebben vlekken (rozetten) op hun vacht maar bij de jaguar zie je in de grootste rozetten een **kleine, extra vlek**. Dit heeft een luipaard niet. De kop van de jaguar is wat meer vierkant en groter. De kop van het luipaard is fijner en langwerpiger. Tot slot is de jaguar gek op water.

Jaguar

Luipaard

Cheeta

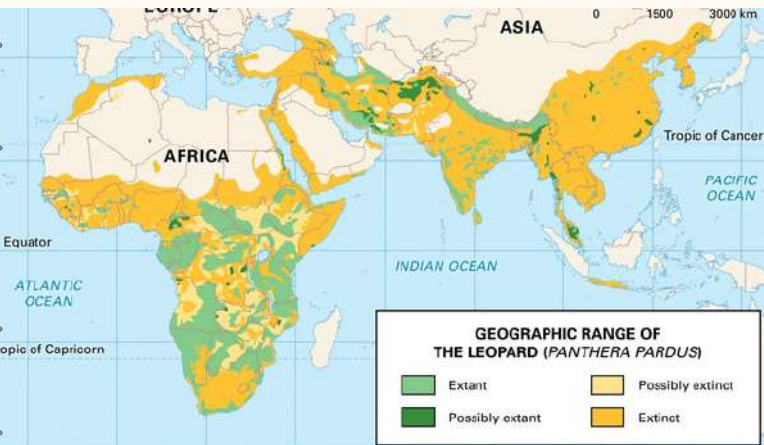

Waar leeft het luipaard

Het luipaard is de **allrounder** van de katten en kan zich overal goed aanpassen waardoor het leefgebied uitgestrekt en gevarieerd is. Van droge woestijnen tot dichte regenwouden tot grote hoogtes. Er zijn luipaarden gezien op meer dan 5.000 meter hoogte.

De belangrijkste voorwaarde voor een luipaard om ergens te kunnen leven, is de aanwezigheid van prooi. Ook voldoende **schuilplaatsen**, in de vorm van hoge begroeiing, bomen of rotsen, zijn belangrijk. Het luipaard jaagt het liefst door zijn prooi tot dichtbij te kunnen besluipen en dan te bespringen vanuit een hinderlaag. Daarom moet hij zich kunnen verstoppen.

Zoals je op het kaartje kunt zien, komt het luipaard in veel verschillende gebieden voor. De kleuren geel/lichtbruin op het kaartje geven het gebied aan waarvan we zeker weten dat het luipaard daar ooit leefde maar waar aanwezigheid nu onzeker is.

Verschillende subsoorten luipaarden

Het gebied waar het luipaard leeft, is uitgestrekt en kan daarom erg van elkaar verschillen. Zo leeft het luipaard soms in gebieden waar sneeuw kan vallen. Dan is het handig als je als luipaard een dikkere vacht hebt. Vandaar dat luipaarden, naar gelang waar zij leven, er soms wat verschillend uitzien. Simpelweg omdat het lichaam van het luipaard zich heeft **aangepast** aan het leefgebied waarin hij leeft.

Vanwege de lichamelijke verschillen, worden er op dit moment acht **ondersoorten** luipaarden erkend die allemaal in verschillende gebieden leven. Ze verschillen onderling van elkaar doordat ze er bijvoorbeeld net iets anders uitzien en vaak ook op andere prooidieren jagen. Deze ondersoort wordt aangegeven door het derde woord in de Latijnse naam;

- **Panthera pardus pardus** (Afrika);
- **Panthera pardus tulliana** (Kaukazische luipaard, omvat ook de Perzische panter);
- **Panthera pardus fusca** (Indiase panter);
- **Panthera pardus delacouri** (Indochinese panter);
- **Panthera pardus kotiya** (Sri-Lankaanse panter);
- **Panthera pardus orientalis** (Amoerpanter, omvat ook de Chinese panter);
- **Panthera pardus melas** (Javaanse panter);
- **Panthera pardus nimr** (Arabische luipaard).

Zoals je al eerder kon lezen, is de officiële wetenschappelijke naam van de luipaard / panter *Panthera pardus*. Er zijn ook dieren die wij panter of luipaard noemen maar die helemaal geen familie zijn van de luipaarden waar het in deze spreekbeurt over gaat. Bijvoorbeeld de nevelpanter van het vaste land (*Neofelis nebulosa*), Sundalandpanter (*Neofelis diardi*) en sneeuwluipaard (*Panthera uncia*).

Nu snap je waarom het handig is om met Latijnse namen te werken. Op deze manier kunnen wetenschappers over een dier praten zonder fouten te maken.

Op de foto links een Sundalandpanter (nevelpanter) en rechts een sneeuwluipaard/panter. Door de naam zou je denken dat het familie is van het luipaard maar dat is dus niet zo.

Er bestaat nog heel veel onduidelijkheid en discussie over deze ondersoorten. En dit verandert ook regelmatig bijvoorbeeld als er nieuw onderzoek is gedaan. Zo werd de Perzische panter heel lang als aparte ondersoort gezien maar is hij nu ondergebracht bij de ondersoort Kaukasische luipaard (*Panthera pardus tulliana*).

Op deze foto zie je een **Amoer luipaard**. Met deze ondersoort gaat het helemaal niet goed. Naar schatting leven er nog maar zo'n 60 van deze dieren wat ze een van de meest bedreigde dieren ter wereld maakt.

De Amoer luipaard (panter) leeft in de bergachtige gebieden in het grensgebied tussen Rusland en China. Vanwege de hoge ligging van het gebied en omdat er vaak sneeuw ligt, is de vacht van deze soort luipaard erg dik.

Zoals eerder al gezegd in deze spreekbeurt zijn er ook luipaarden die bijna helemaal zwart zijn; de **zwarte luipaarden** (panters). Maar let op: een zwarte panter is geen aparte soort. Het is gewoon een kleurvariatie. In het zonlicht kan je de rozetten nog altijd zien. Als een luipaard jongen krijgt, kunnen er in één nestje zowel gevlekte als zwarte luipaarden geboren worden.

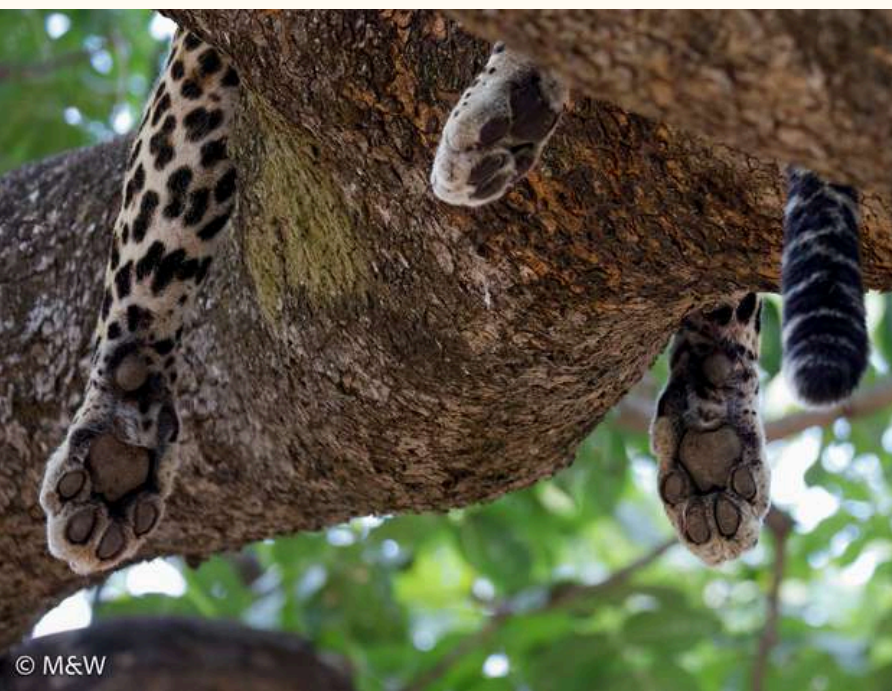
Gedrag en voortplanting luipaard

Luipaarden leven alleen – met uitzondering van een moeder met haar welpen. We noemen dat **solitair**. Het luipaard jaagt het liefst in de nacht omdat het dan koeler is. Overdag rust het luipaard graag uit; het liefst in een boom of onder een rots of struik. Het luipaard klimt graag in bomen en neemt zelfs zijn prooi mee de boom in. Op die manier kunnen andere roofdieren zoals leeuwen of hyena's, er niet bij.

Luipaarden hebben een **territorium**: een gebied waar ze leven en waar ze het liefst hun hele leven lang blijven. Dit gebied zullen zij beschermen tegen andere mannetjes; die worden niet getolereerd. Gevechten tussen twee mannetjes luipaarden kunnen erg fel zijn. Om gevechten te voorkomen, geeft een mannetje daarom aan dat hij leeft in een bepaald gebied. Dat doet hij door plas en poep te verspreiden in zijn territorium. Ook laat hij krabsporen achter op bomen. Andere luipaarden ruiken dat als ze in het territorium komen. En de bedoeling is dan dat deze mannetjes weten dat hier al een ander mannetje leeft en ze verder trekken. Zo hoopt het mannetje dat hier leeft, een gevecht te vermijden.

Ook vrouwtjes hebben een territorium maar dat is vaak veel kleiner als dat van de mannetjes. Vrouwtjes delen hun territorium vaak met een mannetje en dat vinden ze allebei niet erg. Mannetjes willen echter geen andere mannetjes in hun territorium en vrouwtjes willen liever geen andere vrouwtjes in hun leefgebied. Dochters worden vaak wel een tijdje door de moeder getolereerd.

Lui?

In het woord luipaard zit het woord "**lui**". Overdag liggen luipaarden vaak te rusten in een boom waarbij de poten soms aan beide zijden naar beneden hangen. Zo kunnen ze uren liggen dutten.

Maar, als het luipaard honger heeft, kan hij uren zwerven over een heel groot gebied, op zoek naar voedsel.

Het valt dus wel mee met de luie aard van het luipaard en hij is niet minder actief als andere katachtigen.

Fel karakter

Het luipaard staat bekend om zijn **felle aard**. De meeste andere dieren zullen vluchten als ze zich bedreigd voelen door een ander dier of een mens. Maar als een luipaard zich bedreigd voelt, zal hij eerder aanvallen dan vluchten.

Kijk maar eens naar dit filmpje hoe fel een luipaard kan zijn.

Hoe praat een luipaard?

De kattenfamilie wordt verdeeld in **grote** katten en **kleine** katten. Het verschil tussen beide groepen wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door **11 kleine botjes** in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat niet brullen maar wel spinnen. Deze katten worden tot de kleine katten gerekend (bijvoorbeeld lynx en poema). Als de botjes niet vergroeid zijn, kan de kat brullen en niet spinnen. Deze katten behoren tot de grote katten (bijvoorbeeld leeuw, luipaard en tijger). Het luipaard wordt dus tot de **grote katten** gerekend en kan brullen maar niet spinnen. Het luipaard brult echter niet zo hard als een leeuw. Aan het einde van deze spreekbeurt is een link te vinden waarbij je het geluid van een luipaard kunt horen.

Daarnaast maakt het luipaard ook andere geluiden zoals grommen en snuiven. Door deze geluiden 'praten' luipaarden met elkaar. Luipaarden 'praten' ook met elkaar door **geursporen** achter te laten op bomen, planten en rotsen. Hiermee laten ze weten dat in een bepaald gebied al een luipaard leeft. Of ze kunnen ermee aangeven dat ze op zoek zijn naar een partner.

De welpen

Als een mannetje en een vrouwtje gepaard hebben, zal het vrouwtje ongeveer drie tot 3 1/2 maand, zwanger zijn. De vader speelt geen rol in het opvoeden van de jongen en vertrekt na het paren. Een vrouwtje krijgt meestal een tot drie jongen (**welpen**) tegelijk. Een moeder luipaard kan in één nest gevlekte jongen krijgen maar ook zwarte. Een welp moet heel veel van zijn moeder leren. Daarom blijven ze zo'n 1 1/2 jaar bij hun moeder. Als deze wordt gedood, zullen de welpen het niet overleven in het wild.

De jongen wegen minder dan een halve kilo als ze geboren zijn en dat is heel weinig! De eerste week van hun leven zijn de oogjes dicht en kunnen de jonge luipaarden niks zien. De eerste zes weken **verstopt** de moeder de welpen in een grot, onder een struik of in een hol. Daar zijn ze goed beschermd tegen roofdieren die kleine luipaarden zullen doden als ze ze zien. Als er gevaar dreigt, verplaatst de moeder haar welpen naar een andere plaats. Veel welpen halen het eerste levensjaar niet doordat ze gedood worden door andere roofdieren.

Luipaardwelpen drinken ongeveer drie maanden melk bij hun moeder. Daarna gaan ze vlees eten: eerst kleine stukjes van prooien die hun moeder voor ze gevangen heeft. Daarna gaan ze zelf leren jagen. De jongen blijven 1 ½ tot twee jaar bij hun moeder. Daarna gaan ze op zoek naar een eigen **territorium**. Jonge vrouwtjes blijven vaak nog een tijdje in het territorium van hun moeder of in de buurt daarvan.

De jacht

Het luipaard is een roofdier en eet vlees (het luipaard is dus een **carnivoor**). Een luipaard jaagt het liefst 's nachts. Een luipaard vangt een prooi meestal door er eerst heel stil en langzaam op af te sluipen en er daarna heel hard op af te rennen. Dan wordt de prooi, liefst vanuit een hinderlaag, besprongen. Een luipaard kan zich ook vanuit een boom naar beneden storten op zijn prooi. Soms gaat dat om enorme sprongen zoals te zien in dit filmpje. Vaak zal hij de door zijn gevangen prooi mee een boom in slepen. De kaken en het lichaam van een luipaard zijn zo sterk dat hij wel prooi, drie keer zo zwaar als hijzelf, mee de boom in kan nemen.

Als een luipaard de prooi te pakken krijgt, doodt hij die door de luchtpijp van de prooi dicht te knijpen met zijn sterke kaken. Luipaarden jagen zowel op heel kleine dieren zoals een mestkever als op heel grote dieren. Hierdoor kan hij beter overleven dan sommige andere dieren die kieskeuriger zijn met wat ze eten. Vandaar dat het luipaard ook op meerdere plekken in de wereld te vinden is.

Deze grote kat kan zich overal aanpassen en heeft wel 80 verschillende prooien op het menu staan. Hij zal het ook niet nalaten om prooi van andere dieren te stelen als hij kan. Daarnaast is het luipaard heel slim. Zelfs als hij geen honger heeft, zal hij geen kans voorbij laten gaan als hij gemakkelijk een prooi kan doden. Die verstopt hij dan als appeltje voor de dorst. Door dit gedrag wordt de luipaard de **allrounder** van de grote katten genoemd.

Een luipaard zal proberen zijn prooi zo dicht mogelijk te benaderen; daarna zal hij het dier bij verrassing (uit een hinderlaag) overvallen. Vaak zal een luipaard zijn gevangen prooi mee de boom in slepen. Op die manier kunnen andere dieren het minder gemakkelijk afpakken.

Het luipaard is daarnaast ontzettend slim en laat zich bijna niet zien aan mensen. Zo kan het voorkomen dat luipaarden heel dichtbij mensen leven die dat zelf niet eens weten. Luipaarden komen zelfs voor in hele grote steden!

De prooi

Afrikaanse luipaarden jagen onder andere op antilopen, bavianen en wrattenzwijnen. Het Aziatische luipaard jaagt vooral op kuifherten, axisherten en muntjaks. Luipaarden in het Midden-Oosten en aangrenzende hete droge gebieden jagen op wat kleinere prooien zoals de Arabische Thargeit, dorcasgazellen en klipdassen. Luipaarden in koude gebieden kunnen op grotere prooien jagen zoals geelstuitherten, sikaherten, elanden en zelfs op de jongen van zwarte beren. Zij moeten wel op grotere dieren jagen omdat er in deze koude gebieden, niet veel dieren leven.

Het luipaard is een echte allrounder; hij is niet keuskeurig en zal dat eten wat op zijn pad komt. Op zijn menu staan dan ook meer dan 80 diersoorten! Van groot tot heel klein.

Het luipaard en het vee van boeren

Veel boeren die in Afrika vee houden, hebben daarvoor veel grasland nodig om hun vee op te laten grazen. De boeren zijn bang dat de luipaarden op hun vee jagen. Dit gebeurt ook maar het is niet zo vaak als de boeren denken. Onderzoekers hebben ontdekt dat het luipaard veel liever echte wilde dieren eet en eigenlijk helemaal niet zo van vee houdt. Alleen **gewonde** dieren of moeders met welpen, staan erom bekend soms voor de gemakkelijke prooi (vee) te gaan. Dit zorgt voor een conflict met mensen waarbij luipaarden regelmatig worden gedood.

Het luipaard – ernstig bedreigd

Het gaat niet goed met het luipaard. We weten niet hoeveel luipaarden er nog leven. Dat komt omdat daar nooit echt onderzoek naar is gedaan. Aan de ene kant komt dit omdat het gebied waar het luipaard leeft, enorm verspreid en groot is. Dat maakt het lastig om het hele gebied in kaart te brengen. Maar het komt ook omdat mensen heel lang dachten dat, omdat het luipaard zo'n sterke en slimme kat is, het wel goed ging met dit dier. Maar mensen die in het veld werken met luipaarden, slaan al langere tijd alarm. Ze geven aan dat de aantallen luipaarden heel erg afnemen.

Sommige ondersoorten zijn al uitgestorven en andere ondersoorten zijn bijna uitgestorven. Een voorbeeld hiervan is de **Amoerpanter** waarvan er minder dan 100 over zijn. Ook met de **Perzische panter** gaat het slecht; daarvan zijn er naar schatting nog zo'n 800. Vroeger leefde het luipaard ook op veel meer plaatsen als nu.

Op het kaartje hiernaast zie je de kleuren geel; dat is gebied waar het luipaard ooit leefde maar waar hij nu is of dreigt uit te sterven.

Het gaat dus niet goed met het luipaard. Het luipaard wordt met uitsterven bedreigd en is daarom ook opgenomen op de IUCN rode lijst van bedreigde soorten. Op deze **rode lijst** staan alle dieren en planten/bomen vermeldt waarmee het niet goed gaat. Ook het luipaard staat op de rode lijst.

De status van het luipaard varieert per ondersoort en gaat van “*Vulnerable*” (kwetsbaar – Afrikaanse luipaard) tot “*Critically endangered*” (ernstig bedreigd – enkele ondersoorten zoals de Amoerpanter). Alle ondersoorten zijn vermeld op CITES Appendix I. Dat betekent dat er officieel niet in het dier gehandeld of gejaagd (trofeejacht) mag worden. Toch kunnen landen hierop uitzonderingen vragen; we noemen dat quota’s. Zo is het onder andere in Zuid-Afrika, Namibië, Zimbabwe en Botswana, toegestaan om op luipaarden te jagen voor de trofeejacht.

Waarom wordt het luipaard met uitsterven bedreigd?

Minder ruimte – afname van leefgebied en conflict met mensen

Er komen steeds meer mensen op de wereld. Al die mensen hebben ook steeds meer ruimte nodig om te leven, voedsel te verbouwen en dieren te houden voor melk en vlees. Hierdoor wordt er steeds meer gebied van de wilde dieren afgenomen. Het leefgebied wordt voor alle dieren steeds kleiner, ook voor het luipaard.

Voor roofdieren zoals luipaarden is er nu eigenlijk alleen nog maar plaats in reservaten of nationale parken, ook wel wildparken genoemd. Vaak zijn deze parken ook nog omheind waardoor het gebied wordt afgesloten. Hierdoor kunnen de dieren niet meer vrij rondlopen en elkaar ook niet meer altijd vinden. Dat vergroot de kans op inteelt. Inteelt ontstaat wanneer twee verwante dieren samen kinderen krijgen bijvoorbeeld broer en zus. Dat is niet goed voor een diersoort.

Luipaarden leven vooral buiten beschermde gebieden. Ze leven vooral op land waar ook mensen wonen. Doordat er steeds meer mensen komen in de gebieden waar het luipaard leeft, raakt hun leefgebied opgedeeld en komen mensen en luipaarden steeds dichterbij elkaar.

Mensen zijn vaak bang voor luipaarden. Ook boeren houden niet van luipaarden omdat die hun vee kunnen opeten. Daarom doden veel mensen luipaarden door ze vergiften, in een dierenklem te vangen of dood te schieten. Om het luipaard dus te beschermen, is het belangrijk om samen te werken met boeren. Want op hun land leven luipaarden vaak.

Op de foto hiernaast zie je een luipaard dat verstrikt is geraakt in een val die door mensen geplaatst is.

Illegale handel en stroperij

Steeds meer mensen gebruiken producten waarin wilde dieren verwerkt zijn. Ze denken dat het gebruik daarvan, helpt tegen allerlei ziektes en kwalen. Bekendste voorbeelden hiervan zijn de neushoorn en tijger. Deze dieren worden op grote schaal gestroopt en illegaal verhandeld om verwerkt te worden in **traditionele medicijnen**. Dat zijn niet alleen pilletjes maar het kan van alles zijn. Zo wordt van tijgerbotten bijvoorbeeld tijgerwijn gemaakt en worden sommige dieren verwerkt in crèmes.

Omdat de tijger zo erg bejaagd is hiervoor, zijn de aantallen tijgers flink afgenomen. De tijger is inmiddels een met uitsterven bedreigd dier en er zijn er nog maar zo'n 4000. Er worden daarom andere dieren gezocht die als vervanger kunnen dienen. Het luipaard en de leeuw zijn dieren die steeds meer gebruikt worden in dit soort traditionele medicijnen, vooral traditionele Chinese medicijnen (TCM). Ze worden gebruikt als **vervanger** van de tijger.

Alleen al in China zijn er meer dan 45 producten die ingrediënten van luipaarden bevatten. Wetenschappers hebben uitgerekend dat voor slechts 1 product, **Hongmao medicinale wijn**, jaarlijks tenminste 1000 luipaarden nodig zijn. Maar in China leven bijna geen luipaarden meer. Wetenschappers vermoeden dus dat het luipaard op grote schaal in het wild wordt gestroopt en vervolgens verhandeld wordt. Omdat het luipaard beschermd is met CITES verdragen, gaat dit om illegale handel.

Het zorgt voor steeds meer druk op het luipaard. In sommige landen is het dier hierdoor al verdwenen.

Hongmao wijn

Maar veel luipaarden worden ook gedood in **vallen** die door mensen wordt gezet om zo aan voedsel te komen. Veel mensen zijn arm en hebben geen geld om bijvoorbeeld vlees te kopen. Daarom zetten ze vallen in de bossen en oerwouden, in de hoop dat hier antilopen in komen. Maar hierdoor worden ook veel andere dieren gevangen zoals luipaarden. Als een dier verstrikt is geraakt in zo'n val, sterft het een vreselijke dood.

Om aan voedsel te komen, worden regelmatig vallen geplaatst om dieren te vangen. Dat wordt 'bushmeat' genoemd. Dit wordt bijvoorbeeld verkocht op een markt. Dit heeft grote risico's want veel wilde dieren hebben virussen bij zich die ze kunnen overdragen aan mensen. Zo wordt COVID-19 nog steeds gelinkt aan dit soort handel.

Trofeejacht

Het luipaard is een van de vijf dieren die we 'de grote vijf' (**the Big Five**) noemen. Omdat het luipaard ook nog eens een heel sterk, slim en stoer dier is, zijn er mensen die dit dier daarom voor het plezier willen doodschieten. Dat wordt **trofeejacht** genoemd. Het lichaam en/of het hoofd, laten ze dan opzetten als versiering voor het huis.

Op deze foto zie je een opgezet luipaard. Sommige mensen willen dieren zoals luipaarden doodschieten om het vervolgens op te laten zetten als decoratie voor hun huis.

Waarom wordt het luipaard met uitsterven bedreigd?

Trofeejacht is een heel moeilijk onderwerp en het maakt heel veel mensen boos als ze zien hoe mensen voor hun plezier dieren zoals luipaarden, doodschieten. Aan de andere kant is het ook goed als wij begrijpen dat veel mensen die met wilde dieren zoals luipaarden moeten samenleven, niet zo van wilde dieren houden als wij. Luipaarden bijvoorbeeld doden hun vee en dat maakt ze vaak niet populair.

Roofdieren zoals luipaarden, maken soms jacht op vee van boeren. Zoals geiten. Vaak is dit het inkomen van de boer. Als dit gebeurt, is dat dus vreselijk voor de boer die daarom niet altijd van roofdieren houdt. Het komt helaas regelmatig voor dat zij dieren zoals luipaarden, doodmaken.

Vandaar dat veel landen met luipaarden niet tegen trofeejacht zijn. Zij bieden trofeejacht aan op dieren zoals bijvoorbeeld het luipaard, en het geld dat ze hiermee verdienen wordt gebruikt om de mensen in dat land te helpen. Zo worden er bijvoorbeeld **waterputten** gebouwd of speciale **veekralen** gebouwd waar boeren hun vee tegen luipaarden kunnen beschermen. De Regeringen van die landen doen dat omdat ze zo hopen dat mensen in roofdieren niet alleen 'lastpakken' zien. Maar ook begrijpen dat deze dieren geld opleveren. Doordat toeristen komen om deze dieren te zien of omdat er jagers komen om op het dier te jagen.

De wereld heeft met elkaar afgesproken dat trofeejacht op dieren is toegestaan. Ze hebben regels opgesteld (middels **CITES** verdragen). Daarin hebben ze bijvoorbeeld afgesproken dat landen alleen luipaarden mogen laten doodschieten door een jager als die landen kunnen aantonen dat er genoeg luipaarden in hun land leven. Ook is afgesproken dat er bijvoorbeeld alleen oudere mannetjes mogen worden afgeschoten. Het vervelende is echter dat veel landen deze regels niet naleven. Zo worden er vaak teveel luipaarden doodgeschoten of luipaarden die eigenlijk nog te jong zijn. En dit zijn allemaal dingen die ervoor zorgen dat de aantallen luipaarden afnemen.

Knuffelfarms

In sommige landen waar het luipaard leeft, worden wilde dieren zoals leeuwen, luipaarden en cheeta's soms als bron van inkomsten gezien. Mensen fokken deze dieren of stropen dieren uit het wild. Ze worden dan ingezet op een **knuffelfarm**. Op de knuffelfarms worden welpjes gebruikt om toeristen te lokken die de welpen tegen betaling kunnen aaien of verzorgen.

Maar als de welpen groot worden dan gaan ze vaak naar een **jagersfarm** waar ze worden gebruikt als prooidier voor een jager die daar veel geld voor betaalt. Zo'n dier is dan een makkelijke prooi omdat hij door zijn verblijf op de knuffelfarm aan mensen gewend is geraakt. Zo weet een jager altijd zeker dat hij dit dier kan doodschieten en als trofee mee naar huis kan nemen. Dit is een hele specifieke manier van trofeejacht en wordt '**canned hunting**' genoemd.

Het is daarom belangrijk dat mensen weten dat knuffelen met welpjes (of het nu cheeta's, leeuwen of luipaarden zijn), niet goed is voor de dieren zelf!

Tip

Wij hebben een website gemaakt waar heel veel informatie over knuffelfarms en canned hunting te vinden is; <https://knuffelfarms.nl/>

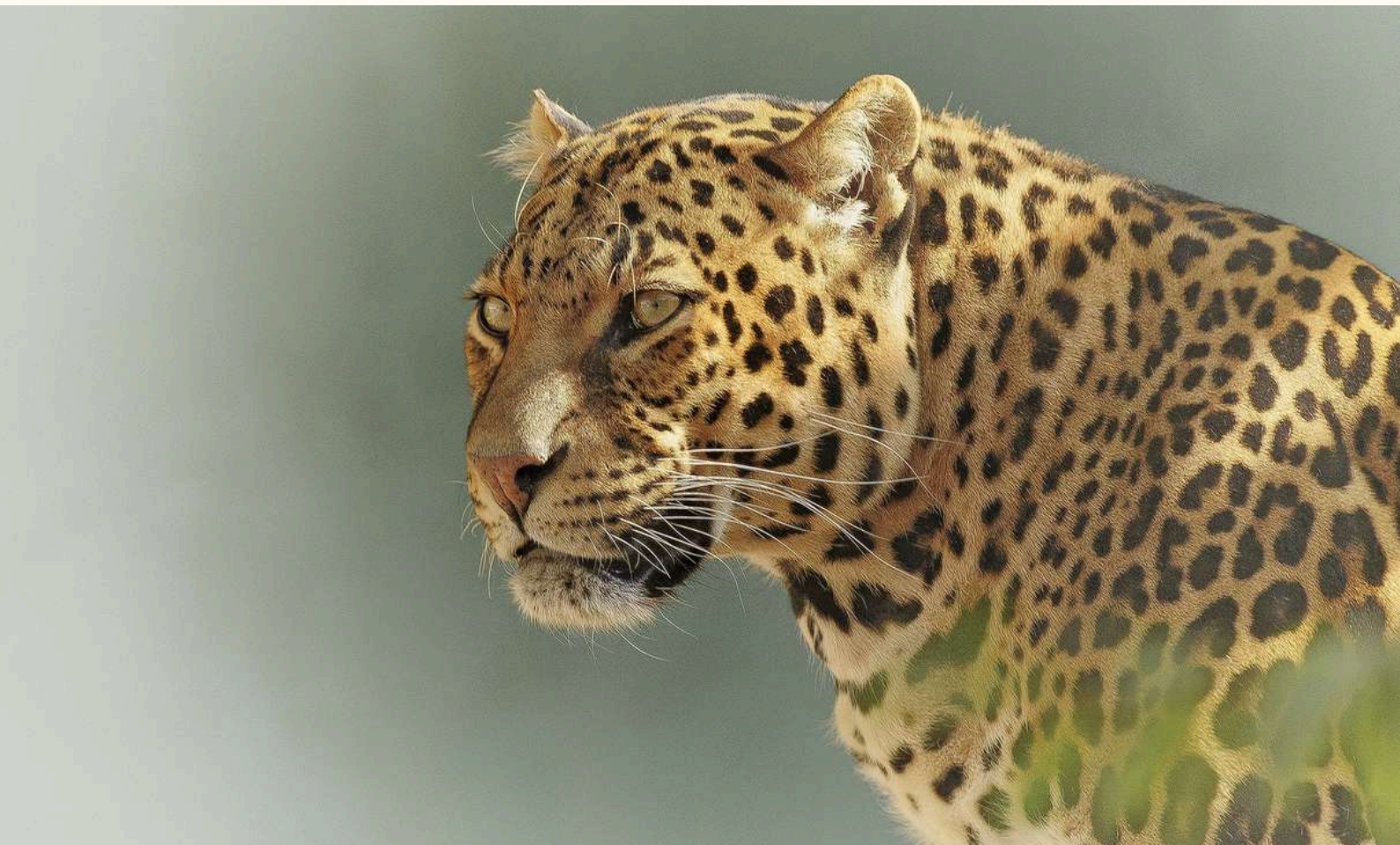

Waarom is het erg als het luipaard uitsterft

Allereerst is het natuurlijk altijd erg als een dier uitsterft. Ze horen immers, net als wij, op de aarde.

Daarnaast zijn alle dieren, zoals ook luipaarden, gewoonweg bijzonder. Zo bijzonder dat heel veel mensen jaarlijks naar Afrika gaan om tijdens een **safari**, een luipaard te 'spotten'. Het zou daarom heel erg zijn als er straks geen luipaarden meer in het wild te zien zijn. En we ze alleen nog in dierenparken kunnen bewonderen.

Maar dieren zoals het luipaard hebben ook een andere belangrijke functie die ook voor ons mensen, van belang is.

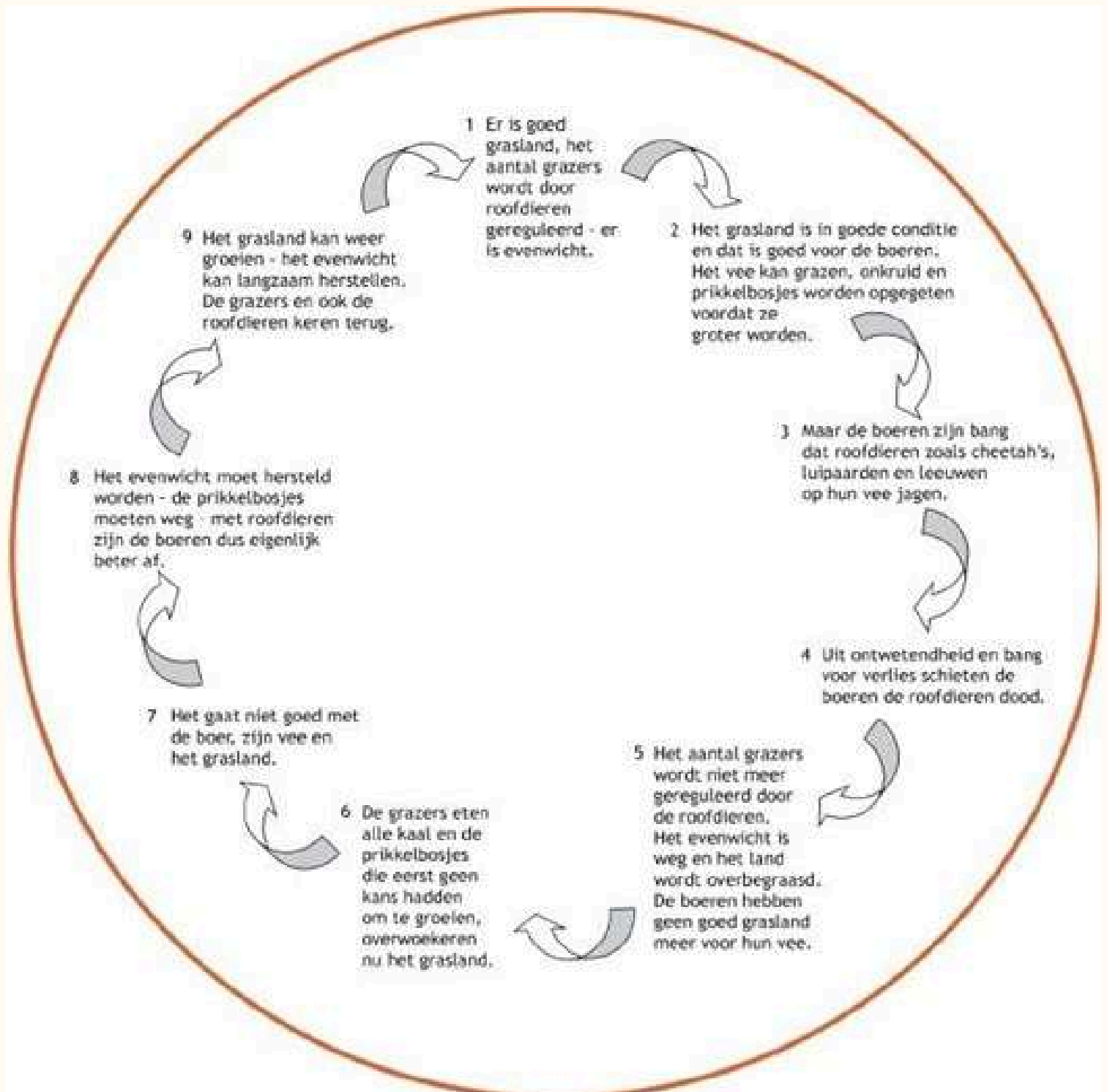
Je hebt vast al op school geleerd over hoe dieren en planten in de natuur met elkaar samenleven. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat ze elkaar nodig hebben om te overleven. Luipaarden eten bijvoorbeeld grazers (grasetende dieren). Hierdoor wordt voorkomen dat er te veel grazers in één gebied leven waardoor er teveel gras wordt opgegeten. Zo is er altijd genoeg te eten voor iedereen omdat het gras kan blijven groeien. Zieke en zwakke dieren vallen als eerste ten prooi aan het luipaard zodat de sterkste en gezondste dieren overleven. Ook dat is belangrijk voor de natuur.

Als er geen luipaarden meer zijn, dan komen er te veel grazers en wordt het land kaal, droog en dor. Dan hebben ook de boeren, die met hun vee op deze graslanden wonen, geen grasland meer en dan gaat hun vee en alle andere dieren dood.

Alle dieren en planten hebben dus een functie in de natuur en zorgen voor evenwicht. Dat wordt soms ook wel '**biodiversiteit**' genoemd. Biodiversiteit is waaruit onze natuurlijke wereld bestaat. Het omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen. Al deze soorten werken samen in een ecosysteem en zorgen zo voor evenwicht in de natuur. Als er soorten verdwijnen, gaat het mis met dat evenwicht. En dat is ook niet goed voor ons mensen.

Op dit plaatje zie je waarom het ook voor ons van belang is dat er evenwicht in de natuur blijft bestaan. En dat roofdieren zoals luipaarden, niet uitsterven.

Luipaard bescherming

Gelukkig zijn er ook mensen die zich voor het luipaard inzetten. Zij hebben projecten opgezet waarbij ze luipaarden opvangen die in de problemen zijn gekomen. Deze projecten werken altijd samen met de boeren. Dat is belangrijk omdat de luipaarden vooral op hun land leven. Deze projecten proberen handige oplossingen te vinden om de band tussen luipaarden en de boeren te verbeteren.

Als een boer belt en aangeeft te maken te hebben met een '**probleem luipaard**' (dier dat zijn vee doodt), komen deze projecten in actie. Ze gaan naar de boer toe en overleggen met hem mogelijkheden om het probleem op te lossen. Een van de oplossingen is het luipaard voorzien van GPS-collar. Met zo'n GPS-collar weet het project precies waar het luipaard zich bevindt. Deze positie wordt dagelijks aan de boer doorgegeven zodat hij weet waar het luipaard is en hij zijn vee eventueel kan verplaatsen als het luipaard te dichtbij komt.

Soms wil de boer toch niet dat het dier op zijn land blijft. De projecten zullen dan, in overleg met de regering van het land waarin ze werken, de dieren proberen uit te plaatsen in een ander gebied. Ook dan worden de dieren voorzien van een **GPS-collar** zodat het project in de gaten kan houden waar het dier is.

Van links naar rechts: soms vangen boeren luipaarden in een vangkooi zoals te zien op de foto links. Het gebeurt helaas regelmatig dat ze het luipaard in de kooi doodschieten. Maar gelukkig bellen er ook boeren naar projecten die luipaarden beschermen. Deze projecten komen dan in actie bijvoorbeeld door het luipaard van GPS-collar (foto 2) te voorzien en ze vervolgens vrij te laten (foto 3).

Wat doet stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland nog geen organisatie die zich inzet voor de katachtigen die met uitsterven worden bedreigd. Daarom werd **SPOTS** opgericht in 2004.

Wereldwijd leven er 40 wilde kattensoorten. Het is onmogelijk om voor alle kattensoorten iets te betekenen. Vandaar dat de aandacht van stichting SPOTS op dit moment ligt bij het beschermen van de cheeta, de leeuw en de luipaard. Daarnaast zetten wij ieder jaar een kleinere kattensoort centraal om zo ook aandacht voor de **kleinere, minder bekende, kattensoorten** te vragen.

Ook SPOTS zet zich dus in voor de bescherming van het luipaard. Wij ondersteunen projecten die zich in Afrika inzetten voor dit dier. Wij helpen bijvoorbeeld door GPS-collars te kopen. Maar ook zijn wij actief in Nederland zelf. Zo geven wij **voorlichting** over het luipaard en over knuffelfarms, ontwikkelen wij spreekbeurtmateriaal en voeren wij gesprekken met **reisorganisaties** over knuffelfarms en zijn we actief in de **politiek**. Wij proberen in de politiek aandacht te krijgen voor het feit dat het slecht gaat met het luipaard door bijvoorbeeld de illegale handel. En proberen het dier beter beschermd te krijgen – we hebben al veel bereikt!

Op onze website stichtingspots.nl kun je lezen wat wij zoal doen in Nederland en daarbuiten.

Wat kun jij doen om het luipaard te helpen?

Veel mensen willen het luipaard helpen en daar zijn we erg blij mee. Luipaarden zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'? Er zijn verschillende manieren waarop je kunt **helpen**.

Vertel over het luipaard

Allereerst is het heel belangrijk dat mensen horen over het luipaard en dat dit prachtige dier met uitsterven wordt bedreigd. Want veel mensen weten dit gewoon niet. Dat kan bijvoorbeeld door met vrienden of je ouders over het luipaard te praten of door aandacht voor het luipaard te vragen op jouw social media pagina's of Tiktok.

Maar je kunt ook een spreekbeurt over het luipaard houden. Dan kun je jouw klasgenoten vertellen over deze mooie, slimme kat. Je kan dan ook vertellen en uitleggen waarom het luipaard met uitsterven wordt bedreigd.

Tip

- Begin je spreekbeurt met een luipaard-quiz die bij de download op onze website zit;
- Laat mooie plaatjes en foto's van luipaarden zien;
- Laat filmpjes van luipaarden zien, kijk maar eens bij de links verderop in deze spreekbeurt of zoek op YouTube;
- Neem de flyers mee over stichting SPOTS die ook bij de download zitten. Je kunt deze kopiëren en uitdelen.

Adopteer een luipaard

Je kunt jouw ouders en de ouders van je klasgenoten vragen om een luipaard te adopteren. Als iemand een dier adopteert, betaalt diegene een (klein) bedrag zodat een luipaard in Afrika hulp krijgt. Zoals luipaard Shakira rechts op de foto.

Vaak zijn dit welpen waarvan de moeder is gedood. Zij waren zo jong toen dit gebeurde dat ze te weinig geleerd hebben van hun moeder. Ze kunnen dus niet terug in de vrije natuur en mensen moeten voor hun zorgen. Door adoptieouder te worden, word jij eigenlijk hun nieuwe vader of moeder. Je kan ook als klas gezamenlijk een luipaard adopteren.

Als adoptieouder van een luipaard hoor je regelmatig hoe het met het luipaard gaat die jij hebt geadopteerd. Ook krijg je foto's en filmpjes toegestuurd van 'jouw' luipaard.

Bedenk een leuke actie voor het luipaard

Je kunt met jouw school of klas een actie voor het luipaard bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een sponsorloop of rommelmarkt organiseren. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een luipaard adopteren. Als je deze spreekbeurt via onze website gedownload hebt, zit daar ook een document bij met tips voor leuke acties waarmee je het luipaard kunt helpen!

Leuke weetjes over het luipaard op een rij

- Een luipaard wordt in Azië ook wel **panter** genoemd;
- Het luipaard heeft heel veel **ondersoorten**. Dat komt omdat hij in veel verschillende gebieden leeft, van woestijnen en tropische gebieden tot aan zeer koude bosgebieden en grote hoogten;
- Het luipaard is enorm slim en weet zich heel goed aan te passen. Zo heeft hij wel meer dan 80 dieren op zijn menukaart staan. Het luipaard verstopt ook prooi zodat hij altijd 'een appeltje voor de dorst' heeft. Door dit alles wordt het luipaard ook de **allrounder** van de katten genoemd;
- Het luipaard leeft alleen, we noemen dat **solitair**. Alleen een moeder met welpen is daarop een uitzondering;
- Een luipaard heeft altijd vlekken, zelfs als hij helemaal zwart is. Luipaarden die helemaal zwart zijn, worden **zwarte panter**s genoemd. Een luipaardmoeder kan zowel gevlekte als zwarte jongen in één nest krijgen ;
- Een luipaard is een **fel** dier dat eerder aanvalt als hij in het nauw gedreven wordt dan dat hij vlucht;
- Een luipaard houdt van het **klimmen** in bomen. Een luipaard heeft zeer sterke nekspieren en enorm sterke kaken. Hierdoor kan hij prooi die groter en zwaarder zijn dan zichzelf in zijn bek nemen en ermee in een boom klimmen;
- Het luipaard behoort tot de '**big five**'; dieren die graag gezien zijn tijdens een safari (luipaard, buffel, olifant, leeuw en neushoorn).

Enkele handige links

Op internet is nog heel veel informatie te vinden over het luipaard en hier kun je ook veel mooie foto's vinden. Op YouTube kun je ook veel filmpjes van het luipaard zien. Maar hieronder enkele links die je kunnen helpen bij je spreekbeurt.

Wil je een luipaard horen brullen, volg dan deze [link](#).

Wil je een luipaard zien jagen, volg dan deze [link](#).

Wil je zien hoe een luipaard jaagt door vanuit bomen naar beneden te springen, klik [hier](#).

Het luipaard staat bekend om zijn felle gedrag. Dat is te zien in dit [filmpje](#).

Wil je zien hoe een luipaard gered wordt en vervolgens weer teruggeplaatst in de natuur, klik [hier](#).

Wil je meer weten over stichting SPOTS, ons werk en alle wilde katachtigen, volg dan deze [link](#).

Wil je meer weten over knuffelfarms, volg dan deze [link](#).

Extinction is forever

LP VAN MALLANDSTRAAT 46
4754 AP STAMPERSGAT

INFO@STICHTINGSPOTS.NL
STICHTINGSPOTS.NL / KNUFFELFARMS.NL